

de a atinge un public tânăr prin intermediul social media. Din păcate nu am putut ajunge la scurta prezentare (singurul eveniment din festival la care nu am fost). Performance-ul acesteia a avut loc în aceeași zi, de la ora 19:00, la Cinema Elvire Popesco.

3. Scurtă incursiune în muzica de film

În aceeași zi de 30 august a avut loc, la sala Lipatti a UNMB, de la ora 15:00, prezentarea **Anei Giurgiu-Bondue** (România/Franța), intitulată „**Aspecte componistice în creația muzicii de film**”, cu un dublu aspect: pe de o parte o scurtă explicare a istoriei muzicii de film, cum era realizată

spune, dar *răspundem* spuselor celorlalți. De altfel, există categorii de *vorbire*; tipuri diferite de a vorbi, în funcție de contextul social - și acestea pot fi traduse în termeni muzicali: un ritm *rubato* are loc într-un context intim, fiind mai personal; intonația monotonă aparține unui context formal etc. În cele din urmă, sistemul creat are o importantă componentă interactivă, dialogul are loc între interpret și computer; cel din urmă poate „cânta” o astfel de traducere (care poate fi chiar o voce puternic procesată, fără a fi recognoscibilă sursa), contrapunctată de interpret, sau invers: interpretul expune o *frază* (la pian) căreia computerul îi *răspunde* (unei afirmații? unei întrebări? conform analizei, computerul alege o variantă probabilă de răspuns, o variantă *plauzibilă*).

Un proiect foarte interesant (sigur, aici e un scurt și anost rezumat din care probabil că am scăpat multe idei meritorii), despre care eram sceptică la început, întrucât nu mi se păreau idei noi – în scurt timp am fost convinsă, prin posibilitățile și potențialul de aplicare, prin cercetarea aprofundată dar și prin prisma muzicală prin care comunicarea verbală este văzută aici.

Performance-ul, pentru pian preparat și procesare în timp real, lui Daniel Formo a avut loc pe 1 septembrie, la Teatrul Apollo111. Trebuie să adaug că a fost o experiență inedită, ca din altă lume (iar pentru mine nu mai e nimic straniu acum... sunt imunizată!), nu e doar o curiozitate tehnică, e

muzica filmelor mute șamd, pe de altă parte prezentarea propriei creații (ce constă într-o varietate de genuri și de stiluri; se remarcă versatilitatea compozitoarei); în ambele cazuri artista povestind cu multă *culoare* și expresivitate. Cu o seară înainte a avut loc, la Cinema Elvire Popesco, proiecția filmului mut *Shoulder arms* (1918), de (și cu) Charlie Chaplin, pentru care compozitoarea a scris propria variantă de muzică – în *ton* cu stilul vremii, dar infuzat de modernitate (deloc băător la ochi, armonizat cu întregul) – pe care aceasta, deopotrivă pianistă, a interpretat-o live! Un moment minunat, o inițiativă pe care o aplaud. Autoarea ne-a prezentat și procesul abordării acestui film, explicând alegerile sale componistice în contextul filmului.

4. Orchestra vorbirii

Compozitorul norvegian **Daniel Formo** ne-a prezentat, pe 31 august (la sala Lipatti a UNMB), proiectul său de cercetare numit *Orchestra of speech*, ce are ca subiect relația strânsă dintre vorbire și muzică și metodele prin care, cu ajutorul tehnologiei, cea dintâi poate fi „tradusă” în cea din urmă, luând în considerare o multitudine de fațete, de la intonație la ritm, percusivitatea cuvintelor, inflexiuni, registru etc. Compozitorul a creat un program prin care, în anumiți parametri și după un anume algoritm, computerul să genereze această traducere. Un element interesant mi s-a părut ideea de a sublinia pauzele: o frază vorbită în care redate muzical sunt pauzele, spațiul negativ. Ne-a prezentat ideile pe care le urmărește și le aplică, precum și cele de la care a pornit pentru a-și contura studiul: de exemplu faptul că limbajul muzical ar fi primul pe care îl învățăm; un bebeluș încă nu pricepe sensurile cuvintelor, dar înțelege intonația, iar vorbirea adresată acestuia tinde să fie exagerată în acest sens, având în cele din urmă o structură melodică, într-un anumit înțeles. O altă idee este *improvizația ca dialog*: pe de o parte dialogul dintre interpreți, pe de alta improvizația pe care o realizăm în conversație, căci nu știm dinainte ce vom

muzică, dar în alți parametri decât cei la care ne putem raporta când spunem „muzică”. E atât de minunat că *muzica* e atât de mare și poate fi atât de multe lucruri complet diferite!

Irina VESA

Balaurul de la hotar

Alegerea unei teme pentru un festival va amprenta mereu așteptările publicului, ca reper în funcție de care fiecare apreciază în ce măsură evenimentele incluse servesc acea idee, se apropie sau se îndepărtează de ea.

Tema marginilor propusă anul acesta de **InnerSound New Arts Festival** mi s-a părut de la început foarte puternică, având un mesaj de oferit, la o scară largă, contextului cultural actual.

Ca să te apropii de margine, îți trebuie curaj. Un prieten îmi spunea de curând, într-o discuție ce a trecut prin acest subiect, că la margine, la hotar, stă mereu un "balaur". Ca să treci, va trebui să îl înfrunți, să îl învingi și abia atunci ai acces la dez-mărginire. InnerSound și-a propus mai degrabă să invoce marginile gândirii și practicii artistice și să le dea târcoale, lăsându-mă cu un dor de acea dez-mărginire.

Ultima zi a festivalului ne-a adus cel mai aproape de „balaurul de la hotar”, prin două concerte care au lansat publicului provocări diferite.

Daniel Formo, din Norvegia, cu al său proiect *Orchestra of Speech*, a deschis o fereastră către un fel de muzică postumanistă, în care orice urmă de umanitate (pian acustic, voci, cuvinte) se transformă electronic, își pierde conținutul, emoția, devenind un material neutru, controlabil dintr-un „pupitru de comandă”. Varianta „robotică” a postumanismului s-a prezentat ca posibilă opțiune a viitorului, testându-ne cu întrebarea: cum ar fi dacă acest peisaj sonor s-ar instala ca direcție majoritară a artei la un moment dat? Experimentul a fost extrem de util, chiar și numai pentru a pune această întrebare. Ne încântă această perspectivă? Ne înspăimântă? Ni se pare familiară? Străină? A fost un concert pe care l-am urmărit cu mintea trezită de curiozitate, apreciind travaliul artistului din spatele rezultatului sonor. Mi s-a părut important ca publicul din România să se întâlnească cu un astfel de muzician, avansat în utilizarea noilor tehnologii și, în mod evident, pasionat de

invențiile sale. Pentru că, din punctul meu de vedere, reacția ideală (dacă există așa ceva) la contactul cu arta nu este aceea de validare ori invalidare prin criteriul plăcerii, ci de reflecție asupra a ceea ce ai văzut / auzit (situație care depinde, desigur, de ceea ce primești de la organizatori / artiști).

Ultimul concert al serii a fost, din perspectiva dorinței de dez-mărginire, cel mai interesant din tot festivalul. Stephanie Pan (Olanda), asistată de Vitaly Medvedev, a avut curajul de a dizolva granițele dintre artiști și public, antrenându-i muzical într-un registru ludic, spre completarea unui tablou sonor suprarealist, pentru care artista a combinat elemente pe care nu te-ai gândi să le pui împreună, a lucrat cu contraste, cu diferențe între melodii simple și groove-uri noise, între cânt „normal” și tehnici vocale extinse, între instrumente și obiecte. Pentru cuprinderea unui atare demers, trebuie să câștigi altitudine, ca să poți integra combinațiile propuse printr-o altă logică (de tip oniric).

Prin implicarea publicului, finalul s-a transformat într-un „câmp de joacă” ce a schimbat energia tuturor de la static la

dinamic, oferind concertului atributele de artă-experiență. A fost de bun augur pentru Festivalul InnerSound ca lucrurile să se îndrepte în această direcție, ce servește, așa cum văd eu, misiunea declarată de organizatori, a deschiderii evenimentului către o artă *crossing borders* cu curajul prezentării propunerilor mai puțin știute, văzute, încercate.

Așa cum a început în 2012, Festivalul InnerSound are șansa (consolidată în timp) de a căpăta un profil îndrăzneț, stimulat pentru explorarea de noi teritorii, la care însă poți ajunge doar dacă accepți dez-mărginirea.

Irinel ANGHEL

Stagiunea estivală - Brașov

Transylvanian International Piano Competition

Aflat la cea de-a doua ediție, **Transylvanian International Piano Competition** s-a desfășurat la Brașov între 9 și 15 iulie 2018, acesta fiind primul concurs de pian organizat aici după o perioadă apreciabilă de timp, mai bine de 20 de ani. Ca și în prima ediție, au participat concurenți cu vârste cuprinse între 7 – 28 de ani, din 10 țări, cursanți ai unora dintre cele mai bune școli și universități de muzică din lume.

Toate evoluțiile competiționale au fost susținute pe pianul *Bösendorfer 280 Vienna Concert* adus din Viena special pentru această ediție. Îi menționăm aici ca sponsori pe constructorul de pian *Bösendorfer*, *Bit Software*, *Selgros*, *MedInvest*, *TEMAD*, *Kronospan*, *Hotelul Bella Muzica*, *Cucinino*, *Trus HorEca Services*, *UX Project*, *Oursson*, *Le Sommelier*, *Mikim*, *Direct Aeroport*, *Markas* și *ABISADV*.

În calitate de parteneri s-au alăturat Consiliul Județean Brașov, Asociația de Promovare a Destinației Turistice Brașov, Clubul *Rotary Brașov*, *Burg Transilvania*, *Radio România Muzical*, *Centrul Cultural Reduta*, *Filarmonica George*

Petre Marcel Vărlan, Corina Ibănescu, Ioan-Dragoș Dimitriu

